

LSA
bewoners

Bewoners berichten

Buurten tegen eenzaamheid:
“Heel langzaam zien we beweging”

- In De Handreiking zijn vrijwilligers ook eigenaren
- Bewonersinitiatief is niet elitair
- 10 tips voor Werk in de wijk

herfst 2017

128

“Hier gaat iedereen
sterker weg!”

In De Handreiking in Amsterdam Zuidoost gebeuren bijzondere dingen. Hier wordt de strijd aangegaan met grote problemen als eenzaamheid, schuldproblemen en taalachterstand. De plek is samen met vier andere ‘buurtwerkkamers’ een coöperatie. Dat betekent dat iedere medewerker, vrijwilliger en deelnemer een beetje eigenaar is. In gesprek met de eigenaren!

In januari kom ik hier twee jaar," vertelt Esperanza. "Mijn contactpersoon van de uitkeringsinstantie raadde mij aan hier eens te gaan kijken. Ik kwam binnen en werd enthousiast, het was hier druk en gezellig. Ik ben leergierig, nieuwsgierig en ik hou van samenwerken. Ik voelde: hier ben ik op mijn plaats. Het is dan wel geen betaalde baan, zoals ik graag zou willen, het is wel een warme plek waar ik nuttig ben." Esperanza is een van de vele dames die elke vrijdag in buurtwerkkamer De Handreiking aanwezig is. In dit bedrijvige buurthuis in Amsterdam Zuidoost is het vaak druk. Niet altijd met alleen vrouwen, op andere dagen zijn er meer mannen. Bijvoorbeeld tijdens de computerlessen, de klusdienst en de formulierenbrigade. Maar vandaag wordt er geknipt, genaaid, gemasseerd en Nederlandse les gegeven. Deze combinatie van activiteiten trekt dames aan, van allerlei nationaliteiten. De meeste van hen komen niet alleen om iets te halen, maar worden ook vrijwilliger in de buurtwerkkamer. Dit maakt ze mede-eigenaar van de coöperatie. Zoals Esperanza.

Helpen en geholpen worden

"Ik wijs beginnende naaiers hoe ze met de naaimachine om moeten gaan. Elke vrijdag. En tussendoor zorg ik voor kleine dingen. Ik ruim een beetje op, maak soms de lunch. Of ik help een beetje bij de kapper. Ik vind dat heerlijk, ik ben heel zorgzaam. Op de Dominicaanse Republiek was ik verpleegster, helaas heb ik daar nooit werk in gevonden in Nederland. Dat komt vooral doordat ik hier andere diploma's nodig heb en doordat ik niet zo goed ben in de Nederlandse taal. Wel ben ik ook nog vrijwilligster in een woonzorgcentrum." Esperanza volgt wekelijks taallessen in de buurtwerkkamer. Maar al heeft ze hoop; ze heeft er een hard hoofd in dat ze nog betaald werk vindt. Daarom, vertelt ze, vindt ze het fijn om hier te komen. Ze kan iets betekenen voor anderen en dat geeft een lekker gevoel. Het geeft energie.

Ondernemend Participeren

Ondernemend Participeren of participatief ondernemen is een nieuw soort ondernemen dat mogelijk is sinds de aanbestedingswet is gewijzigd in 2016. Overheden mogen diensten op het gebied van gezondheid en sociale en culturele diensten voorbehouden aan ondernemingen die aan coöperatief en participatief ondernemen doen. Dat is ondernemen vanuit een coöperatie die aan een aantal voorwaarden voldoet - de vervulling van een taak van algemeen belang moet het doel zijn, winsten moeten opnieuw geïnvesteerd worden in de organisatie en er moet een beheer- of eigendomsstructuur zijn die is gebaseerd op werknemersaandeelhouderschap of de beginselen van participatie, of vergen de actieve participatie van werknemers, gebruikers of belanghebbenden - met name zorgcoöperaties en sociale coöperaties (zoals de BuurtWerkkamer Coöperatie) komen in aanmerking voor participatief ondernemen.

De Handreiking gaat ondernemend participeren samen met de gemeentelijke projectgroep 'Meer ondernemen' die samenwerkt met de Kamer van Koophandel.

www.lsabewoners.nl/onderwerpen/wetgeving/

Ook de andere dames vertellen stuk voor stuk dat ze blij zijn dat ze mensen kunnen helpen én dat ze zelf geholpen worden. Een groepje Ghanese dames naait en leert elkaar naaien, ze maken lekker eten voor buurtfeesten en helpen met de (altijd gezamenlijke) lunch van de spullen die over datum zijn van supermarkt Marqt. De kap-dames knippen voor 3 euro (geld gaat in de kapperspot van de buurtwerkkamer, daar worden materialen van gekocht). Yvonne komt van een wegbezuinigde sociaal werkplaats, zij geeft nu Nederlandse taallessen aan beginners én massages voor 2 euro. En dan heb je vrijwilliger Carlien. Zij kan niet meer meedoen in het arbeidsleven vanwege flinke lichamelijke kwalen, maar draait veel uren voor de buurtwerkkamer. Ze doet de communicatie, de financiën, ze haalt wekelijks de over-datum levensmiddelen op bij Marqt en ze is voorzitter van de bewonersvereniging die samenwerkt met deze buurtwerkkamer. Tot slot is er Mavis. Mavis kent de hele buurt en is met haar wervelende persoonlijkheid en vlotte babbel een grote verbinder. Ooit ging het heel slecht met Mavis (dikke schulden, verkeerde partners) maar daar is nu niks van terug te zien. Vol zelfvertrouwen regelt ze van alles, geeft ze Nederlandse conversatielessen en is ze een luisterend oor voor velen. Haar kwaliteiten zijn niet onopgemerkt gebleven. In november krijgt ze een contract als assistent coördinator. Haar eerste betaalde baan in lange tijd.

Woningbouwcorporaties en gemeente

"Iedereen wordt sterker hier in de buurtwerkkamer", vertelt coördinator Jennifer. "Het is echt niet de ambitie om iedereen aan betaald werk te helpen, maar wel om mensen sterker en gelukkig te maken en daarmee zorg je er ook voor dat mensen mee gaan doen. Op alle manieren. Als mensen eenmaal binnenkomen dan vinden ze vanzelf hun plek. Mensen komen vaak binnen met een probleem, zoals eenzaamheid, taalachterstand of schulden, veel instanties richten zich op dat probleem. Wij werken natuurlijk ook aan dat probleem, maar gaan vooral verder. We helpen hun talent te zoeken en te gebruiken, zo maken we doelgericht mensen blij."

De stralende duizendpoot Jennifer doet van alles. Ze knuffelt, doet de afwas, lijkt alles over iedereen te weten, en is in staat om midden in de drukte de administratie te doen op haar laptop. Haar loon wordt betaald door de subsidie die ze als buurtwerkkamercoöperatie (er zijn 5 van deze buurtwerkkamers) krijgen van verschillende woningbouwcorporaties en uit een potje van de centrale stad Amsterdam. Geweldig, zo zegt ze, ze is blij met deze financiële steun. En de woningbouwcorporaties zijn ook blij met de buurtwerkkamers, ze sturen er veel mensen naar toe, naar de formulierenbrigade bijvoorbeeld, of de klusdienst. Ook statushouders, vluchtelingen met

verblijfsvergunning, worden naar De Handreiking verwezen. Met corporatie Eigen Haard is er zelfs een vergaande samenwerking op dit gebied, vanaf de intakegesprekken af aan. In de buurtwerkkamer leren nieuwe Nederlanders ongedwongen wat er allemaal bij komt kijken om in Nederland en in de wijk te wonen. Van bankieren tot Nederlandse les, maar ook bijvoorbeeld wanneer en hoe je je vuilnis buiten moet zetten. Eenmaal binnen krijgen ze al snel een sociaal netwerk én worden ze vaak vrijwilliger in de buurtwerkkamer. Ook de dienst Werk, Participatie en Inkomen verwijst veel mensen naar de buurtwerkkamer, met als doel mensen te activeren. Ga daar maar eens kijken, zeggen ze, daar pas jij wel tussen.

“Ik wil trots zijn op mijzelf!”

“Zo is het ook, zegt Jennifer, “bijna iedereen past hier tussen. En we werken ook samen met deze gemeentedienst, de dienst gaat bijvoorbeeld hier gratis cursussen geven aan alle deelnemers.” “Ja, maar ze geven geen geld en op een gegeven moment kan het niet langer!” interrumpeert Carlien. “Kijk achter je, we hebben drie goed werkende naaimachines en veel meer mensen die willen naaien.” Het is waar, meerdere vrouwen zitten rondom één naaimachine. Het is wel gezellig, maar nog liever zouden ze zelf naaien. De buurtwerkkamer heeft te weinig geld om nieuwe machines te kopen.

Schulden en schaamte

In De Handreiking wordt wel nagedacht over andere verdienmodellen, maar het is lastig. Ook omdat de tijd wordt opgeslokt door het runnen van de plek en het helpen van de mensen. Ze doen zo veel, en het is zo duidelijk hard nodig in deze aandachtswijk. Jennifer vertrouwt ons toe dat ruim de helft van de deelnemers kampt met ernstige schulden. En met de enorme schaamte die daar vaak mee gepaard gaat. Daarom is het ook belangrijk dat ze hier komen, als ze eenmaal binnen zijn en gezellig aan activiteiten meedoen, wordt hun verteld dat hier ook een formulierenbrigade zit en schuldhulpverleners (allemaal vrijwillig). Sommigen durven dan uiteindelijk de stap te maken en komen met een berg administratie en het schaamrood op de kaken. De drempel is laag, maar nog steeds heeft Jennifer het sterke vermoeden dat nog niet iedereen het aandurft.

De vlot babbelende Mavis vertelt dat het essentieel is om de goede toon te raken bij mensen die schuldenproblematiek hebben. “Het is belangrijk om met mensen te praten zonder kleinerend te zijn. Ik heb zelf heel veel rottige dingen meegemaakt in mijn leven en dan had ik altijd sociaal werkers tegenover mij die zeiden ‘ik begrijp wat je voelt’. Woedend maakte me dat. Nee, je weet niet wat ik voel! Dat is dus wat ik zelf nooit doe. Ik laat mensen praten en ik geef geen medelijden maar luisterende oren!”

Ondernemen is eng

Esperanza mengt zich nog even in het gesprek. In het kader van ons gesprek over schulden en eenzaamheid vertelt ze dat De Handreiking enorm belangrijk is. “Ik ben hier gelukkiger geworden en daarmee geestelijk gezonder, en geloof me: geestelijke gezondheid is belangrijk, ook voor je fysieke gezondheid. Voor mij is het ook belangrijk dat ik trots ben op mezelf. En dat is best moeilijk als je een uitkering hebt. Wat denk je! Ik zou zo graag werken voor mijn geld. Maar op een bepaalde manier doe ik dat ook, door hier en in het zorgcentrum vrijwilligerswerk te doen. Af en toe denk ik er ook wel over om iets voor mezelf te beginnen. Iets waarbij ik kan zorgen voor ouderen, daar ligt mijn hart. Maar dat is zo moeilijk, zeker vanuit een uitkering. Ik vind het eng. Voor je het weet moet je alles terugbetalen.”

Enthousiast vertelt Jennifer dat ze precies op dit gebied iets gaan doen met de coöperatie. “Daarom wil ik ook dat je mee gaat doen in ons project Ondernemend Participeren [zie kader] dat we met hulp van de gemeente willen opzetten. We gaan vanuit de coöperatie samen kleinschalig ondernemen. Rijk zal je er niet van worden, maar misschien kun je wel een beetje geld verdienen in de vorm van een vrijwilligersvergoeding, én je leert ondernemen! We weten nog niet hoe het financieel precies geregeld gaat worden maar ik verwacht dat het meeste geld dat we gaan verdienen naar scholing en materialen zal gaan.” Jennifer heeft goede hoop dat deze nieuwe manier van ondernemen een impuls kan geven aan de coöperatie. “Dat zou mooi zijn. Dan kunnen we er voor zorgen dat wij, met alle eigenaren, nog sterker worden.”

BuurtWerkKamer Coöperatie

Buurtwerkkamers zijn ruimtes waar buurtbewoners en buurtondernemers elkaar ontmoeten, met elkaar activiteiten doen die bijdragen aan een leefbare buurt en kunnen leiden naar (on)betaald werk. De BuurtWerkKamer Coöperatie bestaat op dit moment uit vijf buurtwerkkamers, drie in Amsterdam en twee in Utrecht: Casa Japie Makandra, MultiBron, De Handreiking, TOP Utrecht en Hart voor Leidsche Rijn. Het is een coöperatie waar je als actieve vrijwilliger, medewerker, bestuurslid van een betrokken bewonersvereniging of als financier lid van kunt worden. Bij een buurtwerkkamer kun je zo binnen lopen. Dan kom je er achter wat er allemaal kan in de buurtwerkkamer. Wil je wat doen? Of zit je ergens mee en zoek je iemand die je daarmee kan helpen? In de buurtwerkkamer kan het allebei.

 Buurtwerkkamer.nl

 www.isabewoners.nl/onze-leden/buurtwerkkamer-cooperatie